

Wapenwedloop van digitaal bedrog

SocialeInnovatie.nu had een uitgebreid interview met Intel antropologe Genevieve Bell (foto). Vorige week hadden wij enkele quotes van haar Picnic optreden opgenomen, nu het gesprek met Bell. Met de voortschrijdende ontwikkeling in de mobiele technologie is het mogelijk om mensen te volgen waar ze op dat moment zijn. Leuk als je een fanclub of vriendenkring ermee activeert, maar wat als je baas het wil weten?

Geheimen en leugens bepalen ons gedrag, stelt Genevieve Bell provocerend. De antropologe is hoofd van de user experience onderzoeksgroep bij chipmaker Intel. Geheimen en leugens lijken ver weg te staan van de ontwikkeling van nieuwe Intel-chips, maar het verhaal komt dichterbij wanneer Bell vertelt dat het privacy vraagstuk wel een belangrijke rol speelt in zowel menselijk gedrag als de producten van Intel.

Bell: "Liegen en geheimen spelen altijd en overal een rol in ons leven. In de populaire cultuur van de media, in de manier waarop religies regels over liegen erop nahouden en in het bestraffen van leugens door onze rechtspraak." Volgens Bell vertellen wij tussen de zes en tweehonderd leugens per dag en liegen mannen 20% meer dan vrouwen. "Liegen niet als tegendeel van de waarheid, maar als tegenovergestelde van de werkelijkheid. Liegen over je leeftijd, over je werk, over van alles en nog wat is een onderdeel van het dagelijkse leven en op internet is het een vorm van spelen."

Digitaal bedrog

Het feit dat wij online allerlei informatie openlijk delen is betrekkelijk nieuw, aldus de antropologe. "Het bestaan en het accepteren van geheime kennis kent juist een hele lange geschiedenis. Denk aan priesters, medicijnmannen en andere ingewijden." Maar, zo voegt Genevieve Bell eraan toe, naarmate wij meer dingen delen op het internet en graag liegen, komen er dus ook steeds meer leugens op het internet terecht. "We liegen over onze locatie, de context waarin we ons bevinden, onze bedoelingen, onze identiteit, leeftijd, oorsprong, geslacht, beroep, huwelijkse staat. 100% van de online daters liegt."

Bell spreekt van 'een wapenwedloop van digitaal bedrog' die verdergaande consequenties heeft dan onschuldig gemanipuleer van de werkelijkheid en het uitleven van fantasieën. "Wat betekent dit voor ICT? Nou, we hebben onze leugens mee online genomen en onze hardware en apparaten kunnen het niet meer aan. Je vult online van alles in om ergens aan deel te nemen of binnen te komen, en wat als dat grotendeels gelogen is?"

Digitaal volgen en ontwijken

Onderzoek van Bell en haar team wijst uit dat het merendeel van onze leugens weinig echte consequenties heeft. Ze zijn eerder bedoeld om onszelf charmanter, knapper en gewilder voor te doen dan we in werkelijkheid zijn. Echter, de golf van leugentjes en bedrog heeft ook digitale tegenkrachten op gang gebracht, namelijk technologieën die onze handel en wandel volgen. Bevindt u zich echt waar u zegt dat u bent? Genevieve Bell: "Het blijkt dat wij liegen om onze privacy te beschermen. We schermen onze echte zelf af van de buitenwereld. Maar, het volgen van personen en hun dataverkeer werpt vragen op over diezelfde privacy."

Het geografisch traceren van mobiele telefoons begint een zaak te worden die sommige mensen al heel normaal vinden. Een moeder die wil weten waar haar dochter fietst. Is dat liefde of toezicht? Een werkgever die wil weten waar zijn manager uithangt? Wat zegt dat over vertrouwen? Volgens Bell zijn er al bedrijven die hier gebruik van maken. "Ik sprak een

manager die er last van had, maar ook weer een heel makkelijke oplossing had. Als hij ergens heen ging, liet hij zijn mobiel gewoon in zijn bureaula liggen.”

Naast ontwijkgedrag schijnt er ook een hele bedrijfstak te ontstaan die werknemers helpt indekken bij ongeoorloofde afwezigheid. Bell: “Stel nou dat je naar Picnic zou gaan, maar je gebruikt het congres eigenlijk als excuus om Amsterdam te ontdekken. In de VS bestaan al alibi services die jou indekken. Ze regelen een complete Picnic registratieset, compleet met badge en een aantekenblok waarop al krabbels staan. Je kunt ook een foto van de zaal als wallpaper naar je mobiel gezonden krijgen.”

Veranderend gedrag

De ontwikkelingen roepen allerlei vragen op, meent Bell. “Als mensen graag leugens vertellen op het internet, wat betekent dat dan voor arbeidsrelaties? Wat betekent het voor e-government? De overheid wil dichter bij de burger komen, maar als die burger nou liegt? Stel nou dat traditionele vormen van sociale regulering niet meer werken, wat dan? Als je vertrouwen schendt op het internet, wat is dan de straf en wie gaat jou bestraffen? Normaal is het zo dat als een kind het vertrouwen breekt, dan is de dreiging van de onthouding van moederliefde een straf die werkt. Maar wat is de online equivalent van onthouding van moederliefde? Ik kan hooguit denken aan weigering van toegang tot het internet.”

Genevieve Bell wijst tenslotte op twee recente ontwikkelingen over ons online gedrag. De een is een psychologisch onderzoek in Israel waaruit blijkt dat mensen online bedrog een activiteit vinden waar ze veel plezier aan beleven; iets dat volgens Bell te denken geeft. De tweede is de tendens om overal gewoon de stekker uit te trekken. Bell: “Je ziet het al aan dingen als de e-mailvrije dag of het inleveren van je mobiel bij de ingang van een brainstormsessie. De meest connected mensen worden zo overspoeld door de dwang om steeds maar weer met nieuwe technologie om te kunnen gaan, dat de enige manier om daar het hoofd aan te kunnen bieden is om de verbinding te verbreken. We noemen dat Disconnect en het zijn de digitale dropouts, de nieuwe hippies. Maar, of je nu helemaal niet meer bereikbaar wilt zijn, of je manipuleert alles: in de manier waarop we met elkaar omgaan, zijn dat belangrijke ontwikkelingen.”